

Soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn 7

Xem ngay hướng dẫn trả lời câu hỏi soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn lớp 7 tập 2.

I. Thế nào là phép liệt kê?

Câu 1. Cấu tạo và ý nghĩa của các bộ phận trong câu (in đậm) dưới đây có gì giống nhau?

Bên cạnh ngài, mé tay trái, bát yến hấp đường phèn, để trong khay khảm, khói bay nghi ngút; tráp đôi mỗi chữ nhật để mở, trong ngăn bạc đầy những trầu vàng, cau đậu, rễ tía, hai bên nào ống thuốc bạc, nào đồng hồ vàng, nào dao chuôi ngà, nào ống vôi chạm, ngoáy tai, ví thuốc, quần bút, tấm bông trông mà thích mắt. [...] Ngoài kia, tuy mưa gió âm âm, dân phu rồi rít, nhưng trong này xem chừng tỉnh mịch, nghiêm trang lắm [...].

(Phạm Duy Tốn)

Trả lời:

- Cấu tạo: Các bộ phận in đậm đều có kết cấu giống nhau.

- Ý nghĩa: đều chỉ các vật dụng quý.

Câu 2. Việc tác giả nêu ra hàng loạt sự việc tương tự bằng những kết cấu tương tự như trên có tác dụng gì?

Trả lời:

Việc tác giả nêu ra hàng loạt sự việc tương tự bằng những kết cấu tương tự như trên để cho thấy sự bộn bề của không gian trong đình, nơi “quan phụ mẫu” đang mãi mê hưởng thụ sự êm ấm và đánh bài trong lúc ngoài kia “mưa gió âm âm, dân phu rồi rít”.

II. Các kiểu liệt kê

Câu 1. Xét về cấu tạo, các phép liệt kê dưới đây có gì khác nhau?

a) *Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần, lực lượng, tính mạng, của cải để giữ vững quyền tự do, độc lập.*

b) *Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do, độc lập ấy.*

(Hồ Chí Minh)

Soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn 7

Trả lời:

Phép liệt kê ở:

- Câu b) cấu tạo theo từng cặp: tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải
- Câu a) cấu tạo không theo từng cặp: tinh thần, lực lượng, tính mạng, của cải

Câu 2. Thử đảo thứ tự các bộ phận trong những phép liệt kê dưới đây rồi rút ra kết luận: Xét về ý nghĩa, các phép liệt kê ấy có gì khác nhau?

a) *Tre, nứa, trúc, mai, vầu mấy chục loại khác nhau, nhưng cùng một mầm non măng mọc thẳng.*

(Thép Mới)

b) *Tiếng Việt của chúng ta phản ánh sự hình thành và trưởng thành của xã hội Việt Nam và của cả dân tộc Việt Nam, của tập thể nhỏ là gia đình, họ hàng, làng xóm và của tập thể lớn là dân tộc, quốc gia.*

(Phạm Văn Đồng)

Trả lời:

a) Nếu đảo thứ tự của "tre, nứa, trúc, mai, vầu" thì các loài nhà tre từ xa lạ đến gần gũi thân thuộc. Nếu giữ nguyên thì nòi giống nhà tre sẽ được người đọc cảm nhận từ những cây quen thuộc đến những cây chưa quen biết nhiều, còn xa lạ.

b) Nếu đảo ngược hai đoạn in đậm thì đây là kiểu liệt kê không tăng tiến. Nếu giữ nguyên bản thì nó là liệt kê tăng tiến.

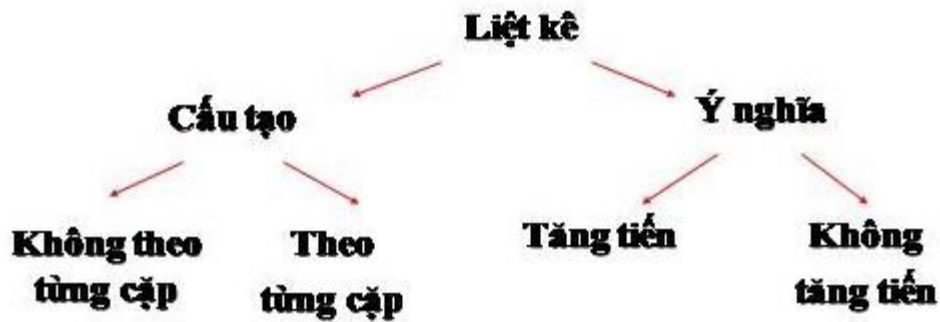
Câu 3. Từ việc giải bài tập trên, hãy trình bày kết quả phân loại phép liệt kê bằng sơ đồ hoặc bảng phân loại.

Trả lời:

Phân loại phép liệt kê:

- + Phân loại theo cấu tạo: Liệt kê theo cặp, liệt kê không theo cặp
- + Phân loại theo ý nghĩa: Liệt kê tăng tiến, liệt kê không tăng tiến

Soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn 7

III. Luyện tập

Câu 1. Trong bài *Tinh thần yêu nước của nhân dân ta*, để chứng minh cho luận điểm "*Yêu nước là một truyền thống quý báu của ta*", Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sử dụng phép liệt kê nêu ra nhiều dẫn chứng sinh động, giàu sức thuyết phục. Hãy chỉ ra những phép liệt kê ấy.

Trả lời:

Trong bài *Tinh thần yêu nước của nhân dân ta*, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ba lần dùng phép liệt kê để diễn tả đầy đủ, sâu sắc:

- Sức mạnh của tinh thần yêu nước.
- Lòng lự hào về những trang sử vẻ vang qua tấm gương của các vị anh hùng dân tộc
- Sự đồng lòng nhất trí của mọi tầng lớp nhân dân Việt Nam đứng lên đánh Pháp. Chẳng hạn để làm sâu sắc và đầy đủ ý a) tác giả đã dùng liệt kê:

+ nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn.

+ nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn.

+ nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và cướp nước.

Câu 2. Tìm phép liệt kê trong các đoạn trích sau đây:

a) *Và đó cũng là lần đầu tiên trong đời mình, hai con mắt của ông Va-ren được thấy hiện hiện cái huyền diệu của một thành phố Đông Dương, dưới lòng đường, trên vỉa hè, trong cửa tiệm. Những cu li xe kéo tay phóng cật lực, đôi bàn chân trần giẫm lạch bạch trên*

Soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn 7

mặt đường nóng bỏng; những quả dưa hấu bỏ phanh đở lòm lòm; những xâu lạp xường lũng lảng dưới mái hiên các hiệu cơm; cái rôn một chú khách trưng ra giữa trời; một viên quan uể oải bước qua, tay phe phẩy cái quạt, ngực đeo tám Bắc Đẩu bội tinh hình chữ thập. Thật là lộn xộn! Thật là nhốn nháo!

(Nguyễn Ái Quốc)

b) *Tĩnh lại em ơi, qua rồi cơn ác mộng*

Em đã sống lại rồi, em đã sống!

Điện giật, dùi đâm, dao cắt, lửa nung

Không giết được em, người con gái anh hùng!

(Tố Hữu)

Trả lời:

a) Trong đoạn này tác giả dùng hai lần phép liệt kê.

- Lần 1: dưới lòng đường, trên vỉa hè, trong cửa tiệm.

- Lần 2:

+ Những cu li xe kéo tay phóng cật lực, đôi bàn chân trần giẫm lạch bạch trên mặt đường nóng bỏng.

+ Những quả dưa hấu bỏ phanh đở lòm lòm.

+ Những xâu lạp xường lũng lảng dưới mái hiên các hiệu cơm.

+ Cái rôn của một chú khách trưng ra giữa trời.

+ Một viên quan uể oải bước qua, tay phe phẩy cái quạt, ngực đeo tám Bắc Đẩu bội tinh hình chữ thập.

b) Phép liệt kê gồm:

Dòng thơ 3: *Điện giật, dùi đâm, dao cắt, lửa nung.*

Câu 3. Hãy đặt câu có sử dụng phép liệt kê để:

a) Tả một số hoạt động trên sân trường em trong giờ ra chơi.

Soạn bài Liệt kê trang 104 sách giáo khoa Ngữ văn 7

- b) Trình bày nội dung truyện ngắn Những trò lố hay là Va-ren và Phan Bội Châu mà em vừa học.
- c) Nói lên những cảm xúc của em về hình tượng nhà cách mạng Phan Bội Châu trong truyện ngắn *Những trò lố hay là Va-ren và Phan Bội Châu*.

Trả lời:

Đặt câu có sử dụng phép liệt kê.

a) Tiếng chuông báo hết tiết thứ hai vừa reo lên thì ở các cổng lớp túa ra sân trường những đàn ong vỡ tổ. Nơi này tùm năm tùm ba những bạn gái nhảy dây, nơi kia những bạn trai đang thi nhau sút phạt vào gôn nơi giới hạn của hai hòn gạch, và đằng xa có một cuộc bịt mắt bắt dê thật huyền ảo...

b) Va-ren nói sẽ đem đến tự do cho Phan Bội Châu và tay nâng cái gông trên cổ Phan; hắn yêu cầu Phan phải trung thành và bán rẻ mình làm tay sai cho nước Pháp; hắn bày tỏ sự trân trọng Phan và muốn cùng Phan hợp tác để mị dân Việt Nam; hắn yêu cầu cụ Phan bỏ ý nghĩ phục thù để cộng tác với người Pháp... Hàng loạt những lời nói của Va-ren, bị cái im lặng của cụ Phan khinh bỉ. Đó là những trò lố bịch đáng khinh tởm.

c) Hình tượng nhà cách mạng Phan Bội Châu trong truyện ngắn *Những trò lố hay Va-ren và Phan Bội Châu* của Nguyễn Ái Quốc đã hiện lên là một nhà cách mạng vĩ đại; một trái tim yêu nước nồng nàn; một đấng thiên sứ xả thân cho độc lập, tự do của dân tộc; một con người dùng sự im lặng để khinh bỉ những lời ngon ngọt từ một tên phản hội nay đã là toàn quyền Va-ren.